

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

3. Difficiliores ex Scientia obiectiones eneruantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

inmensi tempus, quod nobis natura subtraxerat: ut, quæ ad præsentia solùm inuadant, etiam ad præsentia delatent. Ne tamen rhetoricè magis, quam solide, scholasticè, ac uisibiliter dictum à Panegyrista uideatur accedat Arist. 2. Rethor. c. 5. ubi de malo certo futuro, Timorem non posse concipi ait, sed tristitiam gaudii oppositam. Opus est (inquit ille) saluè subesse spem, pro quo perheretis. Cui consentit S. Thom. 1. p. q. 62. art. 2. & 3. p. q. 15. art. 7. Eius ueritatis firmiorem habemus Christi testimonium Ioann. 8. n. 50. Abraham (Christi tot retro annis antecessor) pater uester exultauit, ut uideret diem meum: uidit, & gauisus est. Vnde & Apostolus ad Roman. 8. Beatos suam beatitatem sperare non posse aiebat dicens: quod uidi quis, quid sperat? cum tamen nisi certo futuro spei, ac desiderii actum impediret, gauisusque affectum moueret Beatiss. fore per æternitatem desiderare, sperareque possent, quam fore certò uidebant. Erratio est. Quia, quod nobis gaudium ingenerat, non est physica eius præsentia, & existentia in se, sed in cognitione certa, ut de eius existentia securi reddamur: quare infallibilis certa, ac secuta scientia de boni futuritione absoluta ad mouendum nostrum gaudium, uisioni de eius præsentia æquiualeat, atque in morali æstimatione idem omnino est: cum ergo Deo creata bona, eorumque impropria duratione existentia à Deo certè, atque infallibiliter, ut existentia, sibi que pro illa coexistentia, ex æternitate uideantur atque tunc, atque cum in se præsentia, & existentia sunt, gaudium mouere ipsi possunt.

7. Ad illud de desiderio dicto: Deum ad illud non boni creati, nec futuritionis eius uisionem, sed uel scientia simplicis intelligentiæ de eius possibilitate, uel scientia media de eius conditionata futuritione moueri. Cum autem hæc scientia æternæ per omnes sint, atque Deo uoluntatem sollicitent, inque æmpossibiles cum scientia uisionis de rei futuritione, atque actuali existentia, & cum gaudio per hanc regulatur; æstimationem regulatam per uisus æternæ perdurat: quod in nobis nequit euenire, quibus obiecti præsentia, & possessio scientiam de eius absentia pro tunc depellit. Inde uerò constat desiderium efficax de re tunc tempore apponenda, eo adhuc elapso, & inuenerabili non ferri in impossibile: nam per scientiam simplicis intelligentiæ, aut conditionatam, qua semper regulatur, Deique ad illud mouetur, non ponitur cum actuali existentia elapsa, seu præterita, sed pro priori quasi natura, & maioris uniuersalitatis, ut ab actuali existentia, & negatione sui præcindit. Sed neque iam est desiderium illud otiosum. Tum quia nec uisus casualis (cuiusmodi decretum efficax est) otiosa, & frustranea est post absolutum effectum: cum satis ne frustranea, & otiosa sit, habeat, si ad actum reduci possit aliquando: nempe quando oportet, & ubi oportet, ut docet Cateranus aiebat. Tum quia, si otiosus & frustraneus non fuit per vos ab æterno, cum non poterat effectum pro hoc instanti decretum apponere, quia id ad Dei perfectionem spectat, ita neque elapso hoc instanti otiosus, & frustraneus per æternitatem perdurabit: quia id ad perfectionem immutabilitatis Dei est necessarium. Denique his argumentis solutio sequentibus adhibenda clarius adhuc satisfacet.

CERTAMEN II.

Difficiliores ex Scientia, obiectiones enervantur.

1. Obicitur difficilior adhuc. Deus ab æterno nouit incarnationem futuram, quam futuram non potest, nisi falsò iudicare, ex quo peracta de facto fuit: ergo iudicium de eius futuritione Deo ex tunc cessauit, ac defecit. Item ex eo tempore Incarnatio, aut Natiuitas Christi præterita à Deo iudicatur; cum tamen præterita per antecedentem æternitatem ab eo iudicari non ponitur, quia falsò iudicaretur, quod Deo repugnat: ergo iudicium de Incarnationis, aut Natiuitatis præteriti Christi. ph. de Ortega, de Deo Uno. Tomus I.

tionem ab eo tempore Deo cepit. Denique solùm cum actu & de præsentis erat, si barque Incarnatio, & Natiuitas Christi uere iudicari à Deo poterat actu, & de præsentis fieri, uel esse, non autem æternitate antecedente, uel subsequente illud infans; siquidem in eis falsum esset hoc Dei iudicium Incarnatio uel Natiuitas actu, & de præsentis est: ergo scientia & iudicium hoc diuinum in tempore cepit, atque in tempore defecit Deo; ac proinde Deus, quo ad scientiam absolute existentium contingentium mutatur negatiue in tempore, & à positua scientia in negationem eius, & positua in negationem scientiæ in scientiam de illis. Nec uideatur communis solutio sufficiens: quod nimirum ea mutatio in scientia, & iudicio Dei intrinsecè non fit, sed in obiectis ipsis extrinsecè à tempore, quo durant, eiusque uarietate, à qua intrinsecè Dei scientia denominatur extrinsecè præscientia. Etenim argumenta intrinsecè Dei iudicium falsum esse, ac proinde Deo impossibile nisi eis determinatis temporibus futuritionis; præsentia, aut præteritionis obiectis, uidentur ostendere. Id quod duplici argumento acute satis instructo contendunt Murciani Recentiores, & à priori, & ab absurdo.

2. A priori: quia rem esse actu, & de præsentis diuersa ueritas obiectione est ab hoc, quod est rem futuram esse, aut præteritam, & cui assentiri uerè, ac proinde absolute non potest Deus, quouique eius duratio de præsentis sit: alioqui assentiri ei ueritati res, uel duratio, actu, & de præsentis est extra eius, & durationis præsentiam, nimirum antequam sit, uel postquam præterit poterit: atque nobis nunc reuelare: Antichristus est, actu nimirum, & de præsentis, ac similiter Iudas, actu, & de præsentis tradidit Christum in horro. Si enim non sit diuersa ueritas obiectione, uel sit extra actualem eius existentiam de præsentis uerè, ac proinde absolute iudicabilis à Deo: & erit absolute reuelabilis, Quocumque enim tempore Deus uerè iudicat aliquid absolute, potest, & absolute, ut illud iudicat, nobis reuelare. Confirmant à paritate triplicis status res: nempe possibilitatis, futuritionis conditionata, & futuritionis absolute, qui diuersas ueritates obiectione constituunt, quarum neutra pro statu prioris potest iudicari, scilicet à Deo, quouique res in illo de facto sit: ac proinde diuersas in Deo scientias constituunt: ergo & ueritas actualis existentia rei de præsentis diuersa est à ueritate futuritionis; neque de re pro statu futuritionis uere iudicabilis, quouique actu, & de præsentis sit, uerè res, eiusque duratio: diuerso item iudicio, quo futura iudicabatur, & res, & duratio eius. Confirmant secundo argumento, quod ex gaudij natura nobis opposuimus cert. 2. quod nisi de bono actu existentem, & possessio esse nequit.

3. Si recurramus ad Thomisticam rerum præsentiam in æternitate, incidit in impugnationes tactas ibi. Si autem ad diuinam scientiam eminentiam, quæ abique ulla sui uariatione succedentes temporarie ueritates repræsentet, ac penetrat: id solum contenditur. Si solum pro tempore, quo de præsentis sunt repræsentari admittas, ac denuo tunc uere denominari scientiam absolute Deum rem de præsentis, & actu esse: id enim solum satis est, ut diuinæ scientiæ eminentia saluetur. Est tamen contra Augustinum, & Prosperum, imò & reliquos Patres, & Theologos, qui hæc de re differere. Idemque contra ostendit in affectibus Dei liberis fateri teneberis. Si tertio dicas implicare aliquid esse aliquando uerum quod ab æterno, & æternè uerum non sit, atque iudicabile, & cognoscibile ut in cert. 2. arguebamus. Solum probabis esse uerum ueritate futuritionis, & præteritionis, atque, ut futurum ab æterno, ut præteritum uerò per æternitatem etiam necessarium esse uerè cognoscibile, ut argumentum nostrum ibi probabat. At uerò ueritatem de præsentis, seu hoc quod est actu, & de præsentis rem esse, atque ita esse ab æternitate, in qua nondum de præsentis res est, aut ea elapsa eiusque duratione per æternitatem, in qua eius negatio suo modo erit, ac rem esse repugnabit, eam ueritatem obiectionem huius iudicij, res eiusque duratio actu esse de præsentis peristere, non apparet uide probetur, adhuc appareat, ut argumento, specie saltem tunc, satisfiat.

4. Caterum, etsi certum sit diuersam obiectionem ueritatem esse rei, seu durationis futuritionis ab eius actuali existentia de præsentis, quia plura unum obiectum, quàm aliud

ORTEGA
In a. pari
D. Via

aliud inuoluit, ut iam dicam; hanc tamen quo ad omnia, quae ex parte obiecti claudit, atque importat non posse, quo ad usque depraesenti sit, tam à Deo, quam à nobis cognosci, ac iudicari haereticum videtur. Primò enim recitatis verbis ex Ioann. 8. *Abraham Pater vester exultauit, ut videret diem meum* (tot post faculis futurum) *vidit, & gauisus est.* Plane aduertatur. Secundo: quia nisi res vel duratio futura secundum totum, quod depraesenti habebit, quando actu, & depraesenti sit, cognoscatur, antequam actu, & depraesenti sit, nec Deus reuelare, neque homines propheterare, ac praedicere futura potuissent contra aperta lexcenta scripturae testimonia. Cum enim siue rei, siue durationis futuritio, praeter eius negationem in duratione, pro qua futura res, vel duratio est, dicat eius actualem existentiam absolutam pro duratione, in qua actu, & depraesenti erit, eoque modo, quo tunc erit, nisi ea absolute existentia, eius, quae actu, & depraesenti tunc erit, ante acta duratione cum omnibus, quae claudit cognoscatur à Deo, & ab homine, res, vel duratio futura cognosci, ac iudicari non poterit: ac proinde neque à Deo reuelari, neque ab homine poterit propheterari. Ster ergo actualem existentiam absolutam rei, vel durationis antequam depraesenti, & actu sit cum omnibus, quae ex parte obiecti importat posse cognosci, & iudicari.

5. Ut autem argumento, & confirmationibus, quibus oppositum Recentiores contendebant satisfiat, obseruandum aliud certissimum etiam est. Nempe in omni iudicio siue interno, siue externo verbum, siue copulam debere necessario intercedere, quae praeter identitatem praedicari, & subiecti concernat, durationem, in qua & iudicans iudicat, & iudicium profertur, iudicio, & iudicanti proportionatam, & propriam. Vnde quia duratio nobis iudicantibus, nostrisque iudiciis propria, & proportionata successiua, diuersisque sibi succedentibus constat, verba, quibus necessario iudicamus per varia tempora praesentis, praeteriti, & futuri coniunguntur: quoniam vero duratio iudicanti Deo, eiusque iudicio proportionata, & propria indiuisibilis, totaque simul aeternitas est, quae totum explet, imò & circumdat tempus, sit, ut copula est, seu verbum quoduis diuini iudicii eius aeternitatem solam necessario concernat: quae cum omne tempus, & ultra, in se indiuisibiliter claudit, nusquam variatur duratio iudicii diuini. Deique per illud iudicantis, quam copula, seu verbum, quo iudicat concernit id nobis. Regius Paltres voluit insinuare verbis illis, quae nostro sciendi modo, & idiomate grammaticali non bonam concordantiam, sed discordantiam grammaticam, & solecismum sonant Psal. 2. ubi de suo Filio aeterno Pater aiebat. *Ego hodie genui te.* Cum *hodie* praesens dicat, & *genui* praeteritum; si tamen duratio importata per diuini iudicii copulam, quae indiuisibiliter physice, ac metaphysice omne continet, ambitque tempus, nempe Dei aeternitas attendatur diuinae grammaticae concordantia deprehendatur sublimis. Hinc pater Deum, de omni quidem tempore, non tamen cum aliquo tempore, ut nos, iudicare; sed cum aeternitate sua, quam solam iudicii diuini copula concernit.

6. Ex quo rursus patet discrimen aliud inter veritates obiectiuas iudicii nostri de futuratione, & depraesentia obiecti huius propositionibus: *res, vel duratio erit: & res, vel duratio est nunc depraesenti.* & inter iudicium diuinum de illidem obiectis; Ex quo discrimine prona est tam proposita, quam statim proponenda difficultatis expeditio. Cum enim iudicii nostri verbum, seu copula tempus, & durationem iudicii ipsius, & nostri iudicantium concernat, neque non ex diuersitate temporis, in quo à nobis habetur interius, vel exterius iudicium, obiectum, atque iudicium ipsum variari; ac proinde de re, aut duratione, quae nondum depraesenti aduenit iudicium depraesenti ferri, ac enuntiare vere minime posse, sed solum de futuro. v. g. *Antichristus est;* sed solum *Antichristus erit:* quia respectu temporis importat per copulam iudicii, quod nunc habemus, verbiique exterius significamus Antichristus vere non est depraesenti, ut copula importat, sed erit, ut iudicii secundi copula importatur. At vero cum duratio importata per diuini iudicii copulam Dei aeternitas sit, quae omne tempus indiuisibiliter implet, explet, ac circumdat, cuiusque proinde respectu nihil potest esse, praeteritum, aut futurum, cum eodem toti indiuisibili

aeternitati Dei omnia, sua vnumquodque duratione, coexistant, sit plane, ut ex parte durationis importatae per diuini iudicii copulam nulla eorum iudiciorum diuersitas sit: cum sit eadem physice, & metaphysice infectibilis diuinae aeternitatis duratio, sed tota varietas ex parte subiecti, & praedicati extrinseca Deo durationis, est ipsi intrinseca se habeat, nulla ad eiusmodi variationem habitata ratione durationis per copulam iudicii diuini importatam, quae eadem est: quia licet de tempore omni, non tamen cum tempore, ut diximus, iudicari, sed necessario cum sua iudicat aeternitate.

7. Hinc claret ad argumentum, & confirmationes solutio. Etenim diuersa licet veritas sit rei, vel durationis futuritio ab eius actuali praesentia pro sua duratione, quia praeter hanc eius negationem tempore antecedenti exerceat, atque item nostro iudicandi modo tam interius, quam exterius, tempus, quo iudicium habetur ea propositione concernitur: quare non solum diuersae veritates obiectiuae sunt, sed quae à nobis nequeant simul eodemque tempore de futuro, ac depraesenti vere iudicari cum respectu temporis eiusdem nihil praesens, & futurum esse queat; imò neque quod postea succedet ante acto tempore esse, licet actualis existentia, & praesentia pro sua duratione futuri cuiusvis necessario iudicanda sit, ut dixi n. 4. ut fore iudicetur; sed tamen respectu Dei, licet diuersae etiam veritates sint rei futuritio, & praesentia, cum hanc differentiam non habeant respectu aeternitatis diuinae, cum qua ab ipso iudicatur, & quae iudicio suo necessario concernitur, sed respectu durationis Deo extrinseca, siue realis futurae, aut praeteritae, ac praesentis, siue possibilis solum, aut imaginariae, cum qua Deus non iudicat, quamque eius iudicium non concernit. Vtrumque iudicium de rei futuratione per extrinseca Deo duratione respectu cuius est futura, & de eius actuali existentia depraesenti, & ab aeterno, & in aeternum verum esse simul potest: quia vere pro illa extrinseca Deo duratione, res vel duratio successura erit, atque pro alia vere depraesenti est: imò ideo vere ante acto tempore erit: quia alia sequenti duratione verum erit, quod actu depraesenti est. Quare cum de eis extrinsecis temporibus, ut obiectis ex parte exterimorum iudicii, non autem cum eis, iudicatur, sed cum eadem indiuisibili suae aeternitatis duratione, vere tota illa sua aeternitate iudicatur: quia nulla est durationis importatae per sui iudicii copulam variatio, ut veritas obiectiuam vtriusque propositionis per illam varietur, sed sola extrinseca durationis variatio, quam simul cognoscit, ac penetrat, ut vere, ac certo iudicare possit respectu vnius esse praesentem respectu alterius futuram respectu alterius praeteritam.

8. Inde constat ex tempore nostro, cum quo Dei iudicia comparamus, siue de actuali praesentia rei, siue de eius futuratione sint, nullam oriri obiectiuam iudicii cuiusvis ex illis diuersitatem; licet ex imperfecto nostro modo iudicandi cum tempore diuersitas apprehendatur. Quod autem dicebatur Deum, si aeternè iudicat rei actualem praesentiam posse aeternè, vel ante actualem rei praesentiam eam nobis reuelare propositione depraesenti saltem omnino est: cum enim reuelatio nobis nostro idiomate fieri necessario debeat, in quo propositio tempus nostrum concernit, depraesenti, respectu cuius res est vere futura, atque, ut talis à Deo cognoscitur, non autem respectu eius, ut praesens, saltem necessario, atque aliud, quod non iudicabat, reuelare: Confirmatio ex triplici statu, verum, possibilis futurationis conditionatae, & absolute quae diuersas rei obiectiuas veritates constituunt, solum in proprio cuiusque signo esse cognoscibiles; non autem extremam in prioribus, aut secundam in primo, paritatem non habet ad rei futurationem, & praesentiam actualem pro sua duratione, quae in ipsa futuratione absoluta continetur. Neque enim signa illa statim alterum includit, aut concernit, sed aliud alio prius prioritate maioris vniuersalitatatis est: ac proinde diuersas in Deo scientias constituunt, per omnes Theologos; cum tamen futurationis, & actualis rei praesentiam vnicam visionis scientiam constituat per eisdem. Confirmatio secunda ex gaudio, quod, neque in Deo, nisi de actuali praesentia, & possessione boni possibilis dicebatur ex dictis nullus est possessio: cum falso omnino nitatur exemplo, & principio adhuc

adhuc de nostro gaudio loquendo, ut ostendimus cert. 2. & , quamvis de eo verum esset, non tamen de Dei gaudio verum foret; cuius iudicium, ut diximus, æternitatem concernit necessitatio, extra quam futurum bonum non est, sed intra illam pro sua tamen duratione.

9. A posteriori tandem, & absurdo vrgentius Dei, quoad scientiam, immutabilitatem, huiusque in variationem impeti æstimant Recentiores idem, quia, si Deus cum res depraesenti adesset, nihil denuo cognoscit, quod ab æterno non nouerat, nesciet quidem quo die viuit. Ponamus enim tres dies, feriam primam, feriam secundam, & feriam tertiam: si idem omnino in horum singulis, & omnibus, quoad existentiam actualem, & depraesenti singulorum, & omnium, fuitque cum illis coexistentiam actualem, depraesentique iudicat Deus: ergo cum aduenit feria secunda, vel tertia nihil aliud altere cognoscit, ac iudicat Deus de alterutris existentia actuali depraesenti, suaque coexistentia actuali cum alterutra: atqui feria prima ante aduentum secundæ non sciebat, nec iudicabat feriam secundam actu, & depraesenti esse, sed fore, seque illi coexistiturum, non autem illi depraesenti coexistere actu: feriæque secunda elapsa, atque accessu tertiæ, coexistisse secundæ, non autem depraesenti feriam secundam existeret, aut se illi coexistere: ergo neque accedente feria secunda scit, aut iudicarem depraesenti, & actu existeret, seque illi actu, & depraesenti coexistere.

10. Argumentum hoc ex æquiuocatione orta ex nostro imperfecto modo cognoscendi, & iudicandi de rebus, ac duratione, seu tempore ipso, ad Deique scientiam, & iudicium, quod cum tempore non est (ut dixi) sed cum sua æternitate orum habet, illud enim est actu, & tunc depraesenti, erit vel fuit, respectu temporis nostri cum quo iudicamus, est, atque respectu illorum cognoscit ab æterno Deus esse fore, vel fuisse, non autem respectu suæ intrinsicæ æternitatis, quæ est duratio vnica, cum qua iudicat: sicque ab æterno, & in æterno cognoscit feriam secundam in sua duratione Deo extrinseca, in se depraesenti, & actu existeret, seque illi pro ea coexistere: vnde, licet nihil denuo cognoscit, ac iudicat, cum ille dies accedit, scit quo die dios cum illo viuit, & regnat. Ad formam. Cum dicitur: nunc depraesenti feria secunda actu est, aut ego coexistit: si illud nunc, & duratio, quam iudicium illud diuinum concernere significatur sit feria ipsa secunda est propositio de subiecto non supponente: ac proinde de qua negandum est suppositum, si autem concernatur, ut verè solum concerni debet, nunc æternitatis, cum quo solum iudicat Deus, euanescit argumentum.

QVÆSTIO IV.

De immensitate Dei.

DVÆ sub hoc titulo æquiuocantur à multis quæstiones; existimantes Dei immensitatem idem prorsus, quod eius vbiquitatem esse: cum tamen vbiquitas seu Dei entitativa in rebus presentia per essentiam, licet ex immensitate oriatur, atque in ea fundetur, diuersum quid ab ea esse, vel inde demonstratur, quod in ea fundetur. Primum ergo, quod presentia de Dei immensitate; in sequenti vero de eius vbiquitate agemus.

***

CERTAMEN I.

Catholica Dei immensitas contra errores, dogmaticè statuitur.

1. **D**Ei immensitatem ij omnes negant, qui negant eius vbiquitatem. Cum enim hæc ex illa per necessariam, legitimamque consequentiam inferatur ex huius, quæ consequens est, negatione ad illius, quæ est antecedens negationem consequentiam currere necesse est: Cum celebre Dialecticæ axioma, & principium sit ab opposito consequentis ad oppositum antecedentis consequentiam ineuitabiliter tenere. Eos qui vbiquitatem Dei negant, qu. 5. certam. 1. recensebimus. In terminis autem ipsis nemo hactenus, quem viderim, Dei immensitatem negauit, sed solum, ut dixi eius negando intimam, atque penitissimam penetratiue, ut sic loquar, in rebus omnibus substantialem presentiam, & vbiquitatem: seque præter præfatos neminem pro errore negantem Deo immensitatis attributum commemoro.

2. Veritas autem catholica est Deum immensum esse, definita expressè cap. Firmiter de summa Trinit. Item in Symbolo Athanasij: *Immensus Pater: immensus Filius: Immensus Spiritus sanctus*: quibus etiam immensitatis prædicatum ex communibus Trinitati, atque Deitatis, vbivis personarum, indiuiduum comes ostenditur. Est etiam in scriptura expressum. Baruch. 3. *immensus est, & non habet finem Ad Ephel. 3. Vi possitis comprehendere cum omnibus sanctis: quæ sit latitudo, & longitudo, sublimitas, & profundum, Dei ipsius intrinsecus: neque enim comparat cum mensura, & coarptatione Dei actuali ad extrinseca loca, quæ vbiquitas Dei est, sed intimam Dei ipsius dimensionem interminabilem, quæ immensitas est, corporeorum ad instar describit. Quare Ambrosius eum locum in commentario suo de immensitate Dei exposuit. Idem ipsum continetur verbis illis. Et magnitudinis eius non est finis. Psalm. 144. quæ, licet infinitatem Dei per essentiam tradant, & hanc etiam immensitatem eius apprimè nos docent. Denique, quæcumque substantialem Dei vbiquitatem, & presentiam in rebus omnibus, imo, super effusionem, continent, hanc nobis diuinæ immensitatis veritatem ostendunt. Iob 11. *excelsior caelo est: & quid facies? profundior inferno: & vnde cognoscet? longior terra mensura eius: & latior mari. Et 2. Paralip. 6. Si caelum, & caeli calorum non te capiunt, quanto magis domus ista non te capiet. Ecclesia demum de B. Deipara, quotidie canit: Quem caeli capere non poterant, &c. Atque ad Ephel. 4. Qui est super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis. Presentia enim substantialis, quæ omnia futura absolute, & possibilia excedit, immensitas sanè est.**

3. Accedit Patrum omnium consensus, qui, licet eam immensitatis voce non tradant, immensitatem tamen per Dei in omnibus substantialem vbiquitatem, imò vltra, extra, supra, infra, ac circum omnia presentiam, tradunt. At sine eo respectu ad locum extrinsecum, siue reale creatum, siue imaginarium spatium ipsam intimam Dei immensitatem nobis luculenter exposuit Amobius aduersus gentes apocryphica loci, in quo omnia continentur similitudine. *Præna enim (inquit) tu causa es, locus verum, ac spatium, fundamentum cunctorum, quæcumque sunt. Ea enim similitudine loci alia continentis apertissime declaratur Dei immensitas, quæ cunctis spatiis in seipsa amplior dilatioreque est: quæmadmodum spatium, & locus, quo aliquid continetur, maior ipso necessitatio esse debet. Neque ab simile Dionys. 1. de diuin. nomi. *Deum custodiam, & domicilium omnia conseruans, & continens appellat. Et cap. 9. Magnus appellatur Dominus secundum sibi propriam magnitudinem: omni magnitudini extrinsecus superfunditur, & supra expanditur, omnem complectens locum, &c. cap. 10. Sedem, & fundum, in quo omnia firmantur, & recumbunt esse Deum ait. Denique excessum hunc, & super effusionem supra omnia quæ non tam vbiquitas, quam immensitas est, quæ cuncta, quasi localiter continentur docere Athenagor**

ORTEGA
In A. pari
D. Via